

آموزش هنر سفالگری

استاد محمد علی فضلی نژاد

طیبه میری

باران میری

سرشناسه	:	فضلی نژاد، محمدعلی،
عنوان و نام پدیدآور	:	آموزش هنر سفالگری / محمدعلی فضلی نژاد، طیبه میری، باران میری.
مشخصات نشر	:	مشهد: پورینا، ۱۳۹۹.
مشخصات ظاهری	:	۱۵۶ ص.
شابک	:	978-600-9739-32-5
وضعیت فهرست نویسی	:	فیا
موضوع	:	سفالگری -- راهنمای آموزشی
موضوع	:	Pottery -- Study and teaching
موضوع	:	سفالگری
موضوع	:	Pottery
شناسه افزوده	:	میری، طیبه،
شناسه افزوده	:	میری، باران،
رده بندی کنگره	:	TP۸۰۷
رده بندی دیسی	:	۶۶۶/۳
شماره کتابخانه ملی	:	۶۱۷۹۰۱۴

۰۹۱۵۷۶۳۰۱۹۳

انتشارات پورینا

عنوان کتاب: آموزش هنر سفالگری

نویسندگان:

استاد محمدعلی فضلی نژاد، طیبه میری، باران میری

ناشر: پورینا

طراح جلد: حبیبه میری

واژه پرداز: هاشمی نجفی

چاپ اول ۱۳۹۹ / ۱۰۰ نسخه

چاپ و صحافی: مودیران

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۷۳۹۳-۲-۵

هرگونه چاپ و تکثیر از این اثر ممنوع و به موجب بند ۵ ماده ۲ قانون

حمایت از حقوق مولفان و مصنفان پیگرد قانونی دارد.

فهرست

۸	پیشگفت
۹	مقدمه
۱۱	خاک رس
۱۱	علل شناخت انواع خاک
۱۱	انواع خاک رس
۱۲	کانولین
۱۲	بنتونیت
۱۲	استون ور
۱۲	بال کلی
۱۲	خاک نسوز
۱۳	خاک قرمز
۱۳	انتخاب خاک
۱۳	آماده کردن گل
۱۴	سنجش گل
۱۴	۱. خاصیت شکل پذیری
۱۵	۲. میزان انقباض گل
۱۵	۳. تخلخل و دمای پخت
۱۶	نگهداری گل
۱۶	تکنیک های نگهداری گل در کارگاه
۱۷	اهمیت ورز دادن گل
۱۸	ابزار و تجهیزات کارگاه سفال
۲۱	روش های فرم دهی با دست
۲۱	فرم دادن گل به روش شستی
۲۷	روش فنیله ای
۳۳	روش ورقه ای
۳۷	بافت دار کردن ورقه گل
۳۷	ساخت نقش برجسته
۴۵	جرخ کاری

.....	مرکز کردن گل
.....	باز کردن گل
.....	ساختن استوانه (تکنیک‌های بالا کشیدن گل)
.....	حجم دادن استوانه
.....	ساخت کوزه
.....	ساخت تنگ
.....	ظروف دردار (قوری)
.....	ساخت قلع
.....	ساخت جام
.....	ساخت پارچ
.....	ساخت دهنه
.....	ساخت کاسه
.....	ساخت باب
.....	ساخت مجسمه‌های خاص (با استفاده از چرخ)
.....	طریقه اصلاح کردن سبیل‌های گل برای ساختن کوزه بر روی چرخ
.....	شیوه صحیح برداشتن اثر از روی چرخ
.....	چرخ کاری روی توده گل
.....	تزئین یای چرخ
.....	نگهداری اثر نیمه تمام
.....	تراش دادن
.....	روش‌های تزئین بدنه خام
.....	مشبک کاری
.....	برجسته کاری (نقش افزوده)
.....	کنده کاری
.....	روش مهر زدن
.....	روش قالبی
.....	پرداخت
.....	خشک کردن کار
.....	آب
.....	هوا
.....	حرارت
.....	قالب گیری
.....	ساخت قالب‌های گچی
.....	روش استفاده از قالب‌های گچی
.....	استفاده از قالب گچی و دوغاب

۱۳۷	کوره
۱۳۸	ضربه چیدمان کوره
۱۳۸	پخت در کوره
۱۳۹	تیمه کاری
۱۴۱	لعاب
۱۴۱	نوع لعاب
۱۴۱	لعاب قلیا
۱۴۱	لعاب فیت
۱۴۱	لعاب شفا (ترانسپارنت)
۱۴۲	لعاب ایک
۱۴۲	لعاب سربی
۱۴۲	کاربردهای لعاب بر بدنه سفالی
۱۴۳	شیوه های لعاب زدن
۱۴۳	۱. قلم مو
۱۴۳	۲. غوطه وری
۱۴۳	۳. اسپری کردن
۱۴۴	ررسی علل معایب لعاب پس از پخت
۱۴۴	سوراخ سوراخ شدن لعاب
۱۴۵	تاول زدن لعاب
۱۴۵	ریزش لعاب
۱۴۵	زبر شدن و شره کردن لعاب
۱۴۵	ضخامت ناهمگون لعاب
۱۴۶	قاشی روی سفال
۱۴۶	نقاشی زیر لعابی
۱۴۶	نقاشی رولعابی
۱۴۷	نکات ایمنی
۱۴۷	نصا ویر

پیشگفتار

یکی از روزهای گرم تابستان ۹۶ روز آشنایی و پیوند روح و قلبمان با هنر دست بزرگ‌مرد سفالگر خراسان، استاد ارجمند جناب آقای فضلی‌نژاد بود. روزی که دست تقدیر گام‌های مرددمان را به سمت درگاه استاد کشاند و اقبال بلند گرهی محکم بر جانمان با گل زد... گلی که هرگز به من نمی‌آید. آن را در دست می‌فشاریم همچون دوستی دیرینه دستان را سخت در اغوش گرفتار می‌نمایم. گلی که نقش روح ما را به تن می‌کشد و با قدمت چند هزاره‌اش زمانی دست‌مه‌شور و شوق دستان کوچک کودکی خندان می‌شود و زمانی صدای بی‌صدای اندوه خفته زنی در کانی دورافتاده... اما وقتی که سخن از عشق و هنر به میان آید با آن ریشه‌های کهنش با پیمان جلال و شکوهی پا به میدان زورآزمایی با زرو زیورهای پر زرق و برق صنعتی امروز می‌گذارد که به بی‌نمی‌یابد...

آری این همان گلی است که تحفه‌اش آرامش حس دلان است و شمع وجودش پیام‌رسان چند هزاره‌ی چشمه جوشان عشق و امید است.

در کارگاه وقتی دستان پیرمرد سفالگر، راوی فراز و فرود سرن‌ها جرده تجربه می‌شد، شور و غوغایی در دلمان به وجود می‌آمد... اشتیاقی که ما را به ساعت‌ها سکوت نگاه کرد و دوباره و دوباره نگاه کردن به آن دست‌های هنرمند وادار می‌کرد. این شور و شوق سیری‌ناپذیر سبب شد تا دست به کار شویم و با به رشته تحریر در آوردن و به تصویر کشیدن بخش کوچکی از این پهنه بی‌پایان، دلیلی باشیم بر خلق رؤیاهای شما دوست عزیز بر جسم بی‌نقش خاک...